

· FØROYA · SOCIAL·DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 19.

Lýsingaprisur fyri petittreglu: 30 øyr. á forsiðuni,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fæst
avsláttur í prísnum.

Leygardagin 22. juni 1940.

Kostar kr. 1.50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsinum, brævasvarnardeðum
og skrivstovuini. Telf. 143.

14. árg.

París - Fraklands sál - fall uttan svørðsslag.

Renaud, Fraklands hægsti ministari, legði róðrið frá sær, tá ið hann kendi stríðshugin hjá generálunum svikja. Hann sigst at vera rýmdur til Amerika.

Í Renauds stað er hin 83 ára gamli Petain marsjalar komin við Waygand sum kriggsministara.

Fraklands nýggja stjórn hevur biðið um frið, ein ærufullan frið, leggja teir aftrat.

Hitler og Mussolini hava samráðst um friðartreytirnar - men vildu einki siga, fyrr enn teir høvdu fingið at vita nøvnini á teim, ið teir skuldu forhandla við. Hesir eru valdir og farnir til samráðingar.

Fáur hevði ventað, línkríggj Hitler, at fara so ódilig skjótt fram. Pólin, Danmark, Noreg, Háland, Belgia og stórir og týðningarmiklasti ídnaðar parturin av Fraklandi eru vorðin tikið í eina handavending.

Ein ventaði, at tá ið hin týski herurin kom í nærindis París, Fraklands sál, vildu Fransar fara at orka at halda honum stongina eina langa tíð. So varð ikki. Einki kundi stegda Týskaranna framgongd — París fall. Fransar yvirgövu Fraklands sál — teir vildu ikki stríðast um býin. Tær ævigu virðir, ið hann goymir, kundu, máttu ikki sorlast, týnast! Býurin mátti heldur fyri eina tíð falla í figgindans hond — so høgt

elskaðu teir sín bý, alheimsins bý. Men við París fall meir enn sjálvur býurin. Fransar mistu mótið. Tað var, sum teir ikki orkaðu at stríðast uttan París, uttan hjarta í Fraklandi.

Renaud orkaði ikki at halda stríðsflammuna við líka. Hann gav seg tí frá og legði hina tungu stjórnarábyrgdina í hendurnar á hini 83 ára gomlu fronsku stríðshetjuni Petain.

Nú fara tingingarnar fram — undir kanóntoru. Fransar royna at halda ímóti eitt sindur. Meðan Týskurin herjar á sum ongatíð fyrr at moyrka figgindan, so hann tekur við eini hvørjari treyt.

Høvuðstreytin er yvirgevan av flotanum.

Men friður verður ikki kortini.

England heldur fram við krígunum, sjálvt um tað kemur at standa einsamalt ímóti Týsklandi og Italia. Allar tess koloniar og hjálond siga seg at vilja styðja tað av allari meg. Amerika lovar eisini at hjálpa tí við vápnnum.

Hungurin verður Onglands svørð!

Hvussu leingi verða Týskland — Italia at tola blokaduna? Ella kunna tey tola hana?

Neyðar Danmark, Noreg, Tjekkoslavakia, Háland, Belgia og Frakland, tey bertiknu londini.

Kemur Rusland uppi Kriggið?

Í seinastu døgnum hevur Rusland lagt allar teir 3 smáu cystursjóarstatirnar heilt undir sít vald, tvingað tær gomlu

stjórnirnar av og fingið sett nýggjar eftir sínum tykki. Hartil hevur tað fingið loyvi at hava stórar herdeildir standandi

alla staðni, tað vil.

Tíðindi ganga frá, at Rusland hevur 100—200 divisiónur og 2—4000 tanks standandi við markið móti Týsklandi og Balkanstatunum.

Er Rusland nú bangið fyri, at Týskland, nú tað hevur sliðið Frakland, vil fremja sín plan um at taka Ukraine frá Pólin til Svartahavið?

Londonferðin.

Frágreiðing frá samráðingunum.

Delegatióin, sum var til samráðingar í London eftir samtykt landsnevnd lótingsins, hevur givið teim føroysku bløðunum eina frágreiðing frá samráðingunum. Vit taka her uppáttur høvuðsinnihaldið av formannsins frágreiðing:

Av málum, sum máttu viðgerast og hugsast um, kunnu nevast:

- 1) At sikra tí føroyska samfelagnum ta peningangd, sum higartil hevur tilflotið Føroyum frá tí danska statinum, 2—3 milliónur kr. um árið,
 - 2) Valutaviðurskipti,
 - 3) Eksportur av føroyskum produktum,
 - 4) Importur,
 - 5) Assurancaviðurskipti,
- og nógv onnur mál, sum hava við okkara vinnulív at gera.

Hann heldur, at tann bretska regerinin bæði hevur vist væl-vilð og hevur ynskt og roynt at framskunda forhandlingarnar mest møgulegt.

Aftaná at forhandlingarnar vóru forðar, fekk delegatióin tann 27. mai yvirleverað fylgjandi erklæring frá tí bretska regerinini um teirra støðu til spurningarnar.

Útyvir tað, sum framgongur av hesi erklæring, kann nevast, at kursurin, sum tá var 20 kr. fyri 1 Lstr., nú er fastlagdur til 22,40 kr. fyri eitt Lstr.

Teir upplýsingar, ið nevast undir pkt. 3 í erklæringini frá bretska stjórnini, vórðu givnar undir samráðingunum í London. Hesi garanti fyri minstapris og kredit til fiskivinnuna gjøgnum

Føroya Fiskaexport og lán gjøgnum Fiskaribankan.

Meðan delegatióin forhandlaði, varð vortollurin á ferskum fiski burturtikin.

Soleiðis sum viðurskiptini nú eru, má tað kunna skjilst, at tað eru trupulleikar fyri eksport av klippfiski og saltfiski, men tað er vónandi, at tann bretska regerinin vil hjálpa til, at hesin eksportur kann fara fram.

Eksportur av ullgóði og ullvørur varð eisini tosað um, og hevur delegatióin haft samband við ein forrættningmann í London, sum vil átaka sær at selja føroysk produktir, ífall hann kann fáa tilboð uppá stórra partir.

Revaskinn, lambaskinn o. l. vilja eisini kunna seljast.

Importur av vørur frá Onglandi hevur verið nakað tarnaður av eksportlicense, men lovaðu teir bretska forhandlar-

arnir, at umsóknir um eksportlicense til Føroyar vildu verða ekspederaðar skundliga.

Føroyskir keypmenn, sum ikki sjálvir hava høvi til at fara til at fara til Onglands fyri at fáa sær forbindilsir, vilja kunna fáa hjálp í so máta við at venda sær til:

Mr. Iver Lunn, Esq., Sloane Avenue Mansions, Sloane Avenue, London S. W. 3,

sum hevur lovað uppá besta máta at taka sær av øllum áheitanum í so máta, bæði hvat viðvíkiri eksport og import av vørur.

Í endanum verður sagt, at tann danski gesanturin, grev Reventlow, og tann danski gesanturin, Mr. Rathbøll, vóru delegatióin til stóra hjálp, og tað er ikki ov nógv at siga, at uttan teirra hjálp vildi resultatið ikki verið so gott, sum tað er.

Tey treingjandi megu fáa hjálp.

Arbeids- og vinnuloysi í hesi dýrtíð.

Kreditturin er stongdur, hópur av okkara fiskimonnum sleppur ikki til sjós, fiskaturkingar- og annað arbeiði er einki av, vørurnar eru dýrkaðar upp ígjøgnum

- hvussu skal hin ognarleysa arbeiðsleysa familjan liva?

»Eg livi ikki av luft og eymkan, konan og børn míni mestast ikki av tómun fótum og stongdum kreditti. Aftaná summarið kemur hin kaldí veturin. Við ongum oyra inni koma vit at sita í eldslokkingi — her í bygdini er at kalla einki torv at fáa.

Hvat skal eg gera? Hvat kann gerast fyri meg og míni? Eg vildi slitið í tí við sveittabroti, um eg bara kundið sloppið til tað og fingið nakað fyri tað.

Alt er so vónleyst. Eg havi roynt at fingið mær tjans onkunarstaðni. Men ongan fingið. Mær varð lovað at sleppa við »R...«. Men júst tá ið vit skuldu fara út, sendi reiðarin avboð. Skipið var tikið til annað brúk, varð sagt okkum.

Eg spyrji tygum sum lógtingsmann: Kann samfelagið

einki gera fyri meg og míni, so svolturin ikki fhelslar okkum? — — —

Nakað soleiðis fullu orðini hjá einum fiskimanni, eg kom á tað við í Havn.

Sum hesin maðurin er stílaður, soleiðis stendur til hjá mongum, mongum øðrum fiskimonnum og arbeiðarum kring Føroyar.

Ein dapur og tungur sannleiki. Eitt dapurt og álvarsamt »problem«: hvussu samfelagið skal kunna hjálpa hesum av krígunum og teim ringu tíðunum rakta familjum.

Eingin kann skjóta spurningin um hjálp til hesar familjur frá sær — tær megu fáa hjálp, og hampuliga hjálp frá teim, ið hava ráð til at lata nakað frá sær. Og henda hjálpin skal og má ikki gerast sum ein álmussa, men sum